

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobkyně **Ing. M. D.**, zast. JUDr. Martinem Vlasákem, advokátem se sídlem Kouřim 119, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze č. j. 44 Ca 126/2006 - 36, ze dne 28. 6. 2007,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podle § 79 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) na ochranu proti nečinnosti správního orgánu se žalobkyně domáhala proti žalované uložení povinnosti rozhodnout o její písemně podané žádosti o přiznání starobního důchodu před dosažením důchodového věku podle § 30 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“). Soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť dospěl k závěru, že žalobkyně před podáním žaloby nevyčerpala všechny prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu k ochraně proti nečinnosti žalované připouští (§ 79 odst. 1 s. ř. s.), konkrétně nepodala žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti nadřízenému správnímu orgánu ve smyslu § 80 odst. 3 *in fine* zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“). Jelikož tím podle soudu absentoval základní předpoklad pro užití žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, byl krajský soud nucen žalobu pro nesplnění jiné podmínky řízení odmítnout s tím, že tento nedostatek je neodstranitelný.

Usnesení krajského soudu napadla žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížností z důvodů vymezených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. Je přesvědčena, že vyčerpala všechny prostředky, které procesní předpis umožňuje, s výjimkou stížnosti na Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále též „ministerstvo“), na které se nakonec obrátila dne 7. 6. 2007. Českou správu sociálního zabezpečení považuje za zcela samostatný subjekt, nepochybně příslušný k vydání rozhodnutí, a domnívala se, že její urgency budou vnímány jako dostačující. Poté, co žalovaná nereagovala, podala stěžovatelka dne 12. 6. 2006 žalobu ke krajskému soudu. Napadené usnesení považuje stěžovatelka za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, neboť v jeho odůvodnění není uvedeno, jakých prostředků k ochraně proti nečinnosti žalované měla podle soudu využít. Rozhodnutí soudu je dle jejího názoru formalistické, nijak neřešící meritum věci. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Praze v rozsahu uplatněných stížných bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka nijak nerozporuje soudem zjištěnou skutečnost, že se před podáním žaloby neobrátila na Ministerstvo práce a sociálních věcí se žádostí o uplatnění opatření proti nečinnosti, upustil Nejvyšší správní soud od podrobné rekapitulace skutkového stavu, jako pro rozhodnutí ve věci nadbytečné.

Podle § 80 odst. 1 správního řádu nevydá-li správní orgán rozhodnutí ve věci v zákonné lhůtě, nadřízený správní orgán učiní z moci úřední opatření proti nečinnosti, jakmile se o tom dozví.

Podle § 80 odst. 3 správního řádu *in fine* může po uplynutí lhůt pro vydání rozhodnutí podat žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti účastník.

Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. ten, kdo bezvýsledně vyčerpá prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního orgánu, může se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. To neplatí, spojuje-li zvláštní zákon s nečinností správního orgánu fikci, že bylo vydáno rozhodnutí o určitém obsahu nebo jiný právní důsledek.

Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelka uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí soudu o odmítnutí návrhu. V tomto směru namítá, že Českou správu sociálního zabezpečení považovala za autonomní subjekt a že urgency jí adresované měla tudíž za dostačující pro splnění podmínky stanovené ustanovením § 79 soudního řádu správního pro podání žaloby na ochranu před nečinností správního orgánu („*bezvýsledné vyčerpání prostředků, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k její ochraně proti nečinnosti správního orgánu*“). Tomuto názoru Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

Nadřízeností ve smyslu ustanovení správního řádu je totiž nutno rozumět nadřízenost organizační, která se týká *řízení* a je výrazem subordinace jako principu charakteristického pro výkon státní správy. Znamená, že vztahy mezi orgány na daném úseku státní správy jsou hierarchicky uspořádány, a to tak, že každý orgán nižšího stupně je organizačně podřízen orgánu stupně vyššího, jenž má vůči němu řídicí pravomoci.

Tento nadřízený orgán je pak *zpravidla* i orgánem instančně vyšším, povolaným k rozhodování o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutí orgánu podřízeného. Tak podle § 58 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, byl odvolacím orgánem „*správní orgán nejbližše vyššího stupně nadřízený správnímu orgánu, který napadené rozhodnutí vydal*“; podle § 89 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, nestanoví-li zákon jinak, je odvolacím správním orgánem „*nejbližše nadřízený správní orgán*“.

Mohou však nastat situace, kdy uvedené pravidlo neplatí, jako je tomu i v projednávaném případě. Byť je důchodové řízení před Českou správou sociálního zabezpečení řízením jednoinstančním, tzn. že *instančně* vyšší orgán v daném případě neexistuje (a v tomto smyslu je názor stěžovatelky o autonomii žalované správný), *organizačně* je žalovaná podřízena Ministerstvu práce a sociálních věcí [srov. § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle něhož „*Ministerstvo práce a sociálních věcí řídí Českou správu sociálního zabezpečení*“]. Opatření proti nečinnosti správního orgánu je pak právě výrazem oné řídicí pravomoci ministerstva (žalovaná nevyvíjí činnost, ke které je podle zákona povinna); s přezkumem správních rozhodnutí nijak nesouvisí.

Pokud se tedy stěžovatelka neobrátila na ministerstvo s žádostí ve smyslu § 80 odst. 3 správního řádu, nelze než uzavřít, že nevyčerpala prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu k její ochraně proti nečinnosti stanoví. Krajský soud tudíž rozhodl správně, když žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) odmítl a jeho rozhodnutí netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 29. listopadu 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

